

פרשת שמיני

ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם (יא ז-ח)

ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם מבשרם לא צאכלו ובנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם

במדרש (קהלת פרשה א') מובא שלעתיד לבא הקדוש ברוך הואמוציא כרוז ומכריז ואומר: "כל מי שלא אכל בשר חזיר מימיו יבא ויטול שכרו!" והרבה מאומות העולם שלא אכלו בשר חזיר מימיהם באים ליטול שכרן.

באותה שעה הקדוש ברוך הוא מוציא כרוז פעם שנייה ומכריז ואומר: "כל מי שלא אכל בשר נבילות וטריפות, שקצים ורמשים יבא ויטול שכרו!"

יש להבין שאל הגאון רבי יהונתן אייבשיץ מפני מה לא הכריז הקדוש ברוך הוא בכללות: "כל מי שלא אכל בשר נבילות וטריפות שקצים ורמשים יבא ויטול שכרו", מפני מה הכריז תחילה רק על מי שלא אכל חזיר בלבד, ולאחר מכן באה הכרזה נוספת על מי שלא אכל נבילות וטריפות, שקצים ורמשים?

את קושייתו זו של רבי יהונתן תירץ רבי יוסף חיים, בעל ה"בן איש חי", במשל נפלא:

מלך אחד נכנס לארמונו ומצא שם שלושה מעבדיו: ראובן שמעון ולוי.

ניגש המלך לראובן וציווה עליו שיתענה במשך אותו יום ולא יאכל מאומה עד רדת הערב.

לשמעון ולוי לא אמר המלך דבר.

עשה ראובן כאשר ציווה עליו המלך.

שמעון אכל באותו יום כהרגלו ואילו לוי לא אכל דבר.

בערב קרא המלך לראובן ונתן לו פרס של מאתיים זהובים.

הא לך! אמר המלך בשכר שעשית כאשר ציוויתך! ניגש לוי אל המלך ואמר: אדוני המלך! אף אני עשיתי היום כאשר ציווית ולא אכלתי היום מאומה.
גם לי מגיע פרס מאת המלך.

וכי אני ציוויתי עליך שלא לאכול? תמה המלך לא אמרתי לך דבר! אכן כן נענה לוי אולם שמעתי שציווית לראובן כך והבנתי שרצונך שלא יאכלו היום, לכן לא אכלתי.

ניגש גם שמעון אל המלך ואמר: אדוני המלך! אף אני עשיתי כאשר ציווית ואכלתי היום.
גם לי מגיע פרס מאת המלך.

וכי אני ציוויתי עליך שתאכל? תמה המלך שבעתים והרי לא אמרתי לך דבר! אכן כן נענה שמעון אולם כאשר שמעתי שציווית לראובן כך ואילו לי לא אמרת דבר, הבנתי מכך שרצונך שאוכל היום, לכן אכלתי.

פרשת שמיני

כן הוא גם הנמשל אמר ה"בן איש חי" לו היה הקב"ה מכריז בתחילה: "כל מי שלא אכל בשר נבלות וטרפות שקצים ורמשים יבא ויטול שכרו", היו באים אף אומות העולם ומבקשים שכר על שאכלו, בטענה כי רק לישראל ציווה שלא לאכול ואילו להם לא ציווה ולכן אכלו.

לכן מכריז הקב"ה תחילה: "כל מי שלא אכל בשר חזיר מימיו יבא ויטול שכרו", ויש כמה אומות שלא אכלו בשר חזיר ויבואו לבקש שכר בטענה שאף הם לא אכלו מחמת שכך ציווה הקב"ה לישראל, ואף שלהם לא ציווה בפירוש יטענו כי כיון שכך שמעו חשבו שכך רצונו יתברך.

ואז מכריז הקב"ה: "כל מי שלא אכל בשר נבילות וטריות שקצים ורמשים יבא ויטול שכרו" ועתה נסתרים דבריהם כי אם לא אכלו חזיר מחמת ששמעו את הציווי שנצטוו ישראל, מדוע אכלו שקצים ורמשים...?!

מקור: וקראת לשבת עונג